

บทคัดย่อ

ได้ทำการศึกษาหาอุบัติการณ์และความชุกของโรคตับอักเสบจากไวรัสบี ใน 4 หมู่บ้านของอำเภอแม่วาง (เดิมขึ้นอยู่กับอำเภอสันป่าตอง) จังหวัดเชียงใหม่ โดยการสำรวจหมู่บ้านและเจาะเลือดจากชาวบ้านที่สมัครใจทุกราย นำไปตรวจหาแอนติเจน (HBsAg) และแอนติบอดี (Anti-HBs) ต่อเชื้อไวรัสตับอักเสบบี

การสำรวจครั้งแรกทำในเดือน ธันวาคม 2532 - มกราคม 2533 มีอาสาสมัครเข้าโครงการ 1,173 ราย ทุกรายไม่มีประวัติว่าเคยได้รับวัคซีนป้องกันโรคตับอักเสบบีมาก่อน เลือดที่เจาะจากอาสาสมัครบางรายที่เป็นเด็กเล็กได้ปริมาณไม่เพียงพอที่จะตรวจหา HBsAg และ Anti-HBs จึงศึกษาได้เพียง 940 ราย พบผู้ที่เป็นพาหะของเชื้อไวรัสตับอักเสบบี หรือตรวจพบ HBsAg จำนวนทั้งสิ้น 229 ราย (24.36%) อัตราการตรวจพบ HBsAg ในผู้ชายและผู้หญิงไม่แตกต่างกัน พบในผู้ชาย 26.02% ในผู้หญิง 22.89% ตรวจพบ HBsAg ในทารก (อายุต่ำกว่า 2 ปี) 0% ในเด็กก่อนวัยเรียน (อายุ 3-6 ปี) 21.43% ในเด็กวัยเรียน (อายุ 7-14 ปี) 28.11% ในผู้ใหญ่ (อายุมากกว่า 15 ปี) 23.75% ตรวจพบ Anti-HBs ในอาสาสมัครทั้งหมด 314 ราย (33.40%) พบในผู้ชายบ่อยกว่าผู้หญิง ในผู้ชายพบ 39.14% ในผู้หญิงพบ 28.31% ตรวจพบ Anti-HBs ในทารก 11.11% ในเด็กก่อนวัยเรียน 21.43% ในเด็กวัยเรียน 32.26% ในผู้ใหญ่ 34.29% ตรวจพบ HBsAg และ / หรือ Anti-HBs ในอาสาสมัครทั้งหมด 489 ราย คิดเป็นอัตราความชุกของการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ในประชากรที่ศึกษา 52.02%

ได้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคตับอักเสบบี ให้แก่อาสาสมัครซึ่งตรวจไม่พบทั้งแอนติเจน และ แอนติบอดี และอาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกันกับผู้ที่เป็นพาหะของเชื้อไวรัสตับอักเสบบีจำนวนทั้งสิ้น 207 ราย หลังฉีดวัคซีนตรวจพบแอนติบอดี 91.26%

ได้ทำการสำรวจซ้ำในเดือนมกราคม 2535 มีอาสาสมัครเข้าโครงการ 1,037 ราย ตรวจเลือดหา HBsAg และ Anti-HBs 809 ราย พบผู้ที่เป็นพาหะของเชื้อไวรัสตับอักเสบบี 20.77% ในกลุ่มอาสาสมัครที่เข้าโครงการในการสำรวจครั้งนี้มีอยู่ 676 ราย ที่เคยได้รับการตรวจเลือดมาแล้วในการสำรวจครั้งแรก ในกลุ่มนี้มีอยู่ 329 ราย ที่มีผลเลือดครั้งแรกเป็นลบ หรือตรวจไม่พบทั้งแอนติเจนและแอนติบอดี ในกลุ่มที่มีผลเลือดเป็นลบนี้ เราได้ฉีดวัคซีนป้องกันโรคตับอักเสบบีให้ 103 ราย ที่เหลืออีก 226 ราย ไม่ได้ฉีดวัคซีนให้ กลุ่มที่ไม่ได้ฉีดวัคซีนให้เมื่อสำรวจครั้งที่ 2 พบว่า มีอยู่ 51 ราย (22.57%) ที่ตรวจพบ HBsAg มี 4 ราย ตรวจพบ Anti-BHs และ 54 รายตรวจพบ HBsAg และ / หรือ Anti-HBs คิดเป็นอุบัติการณ์ของพาหะของเชื้อไวรัสตับอักเสบบี 22.57% (51 ใน 226 ราย ในระยะเวลา 2 ปี) หรือ 11.29%ต่อปี และอุบัติการณ์ของการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีในประชากรที่ศึกษานี้ 23.89% (54 ราย ใน 226 ราย ในระยะเวลา 2 ปี) หรือ 11.95% ต่อปี

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้ แสดงให้เห็นว่าโรคไวรัสตับอักเสบบีเป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญปัญหาหนึ่ง ในชนบทของภาคเหนือของประเทศไทย ควรจะได้ดำเนินการแก้ไขโดยทันที ด้วยมาตรการที่มีประสิทธิภาพ เช่น การปรับปรุงในด้านสุขาภิบาล การให้สุขศึกษา และการรณรงค์ฉีดวัคซีนป้องกันโรคตับอักเสบบี

Abstract

We did village surveys to determine the incidence and prevalence of hepatitis B virus (HBV) infections in a general population of 4 villages of Mae Wang district (formerly belonged to Sunpatong district) in Chiang Mai province in northern Thailand. The surveys were conducted in December 1989 – January 1990 and were repeated in January 1992. All residents in these villages were invited to participate in the study, and blood samples were collected from all participants.

In the first survey we were able to recruit 1173 people. None of them had a history of previous hepatitis B vaccination. The volume of blood collected from some infants and young children were not sufficient to test for HBV marker. Serologic markers for HBV could be studied in only 940 people. Two hundred and twenty nine of them (24.36%) were positive for hepatitis B surface antigen (HbsAg). The carrier rates for HbsAg in infants (aged under 2 years) preschool children (aged 3-6 years), school children (aged 7-14 years) and adults (aged over 15 years) were 0%, 21.43%, 28.11% and 23.57% respectively. The carrier rates were not significantly different in men (26.02%) and women (22.89%). The antibodies to HBsAg (AntiHBs) were present in 314 subjects (33.40%). The prevalence of Anti-HBs in infants was 11.11%, in preschool children 21.43%, in school children 32.26% and in adults 34.29%. Anti-HBs were somewhat more frequent in male (39.14%) than in female (28.31%) subjects. Four hundred and eighty nine subjects were positive for HbsAg and / or AntiHBs. Therefore, the prevalence of HBV infections in the study population was 52.02%

Hepatitis B vaccines were given to 207 subjects who were negative for HBV marker and lived in the same households as the HbsAg carriers. The seroconversion rate in the vaccinees was 91.26%

In the second survey a total of 1032 people were recruited. Serologic marker of HBV were tested in 809 of them. The carrier rate for HbsAg was 20.77%. Of these 809 subjects, only 676 had been included in the previous survey. Among those included in both surveys 329 were negative for HBV markers in the baseline survey. One hundred and three of them were given hepatitis B vaccines after the study in the first survey, and 226 were not vaccinated. Among the 226 subjects who were HBV sero negative at the initial study and were not vaccinated, 51 became positive for HBsAg, 4 positive for Anti-HBs and 54 positive for HBsAg and / or AntiHBs in the

second survey. The incidence of HBsAg carrier in the study population was 22.57% (51 out of 226) or 11.29% per year and the overall incidence of HBV infections was 23.89% (54 out of 226) or 11.95% per year. The data from this study indicates that hepatitis B infection is a major public health problem in rural areas of northern Thailand and need immediate and effective interventions, such as improved sanitation, health education and a vaccine campaign.